

ВІДГУК

офіційного рецензента, кандидата економічних наук,
доцента Ревенко Олени Вікторівни
на дисертаційну роботу Логвиненка Дениса Володимировича
«Формування механізму управління корпоративною безпекою»,
виконану для здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність теми дисертаційної роботи

В умовах воєнного стану та економічної кризи, політичних та військових конфліктів, а також вибору Україною європейського шляху розвитку, промислові підприємства мають бути адаптованими до динамічних умов змін у зовнішньому середовищі. Перебіг подій свідчить, що зовнішній світ є сукупністю невизначеностей, можливостей та загроз, тому треба використовувати наявні та формувати й розвивати нові позитивні можливості, а, отже, створювати умови безпеки для функціонування та розвитку кожного промислового підприємства. Питання забезпечення корпоративної безпеки є особливо актуальним в умовах ведення бойових дій, складної політичної та економічної ситуації. В таких умовах економічна наука покликана узагальнити та теоретично обґрунтувати й запропонувати відповідні механізми, структури та принципи побудови системи управління для ефективного функціонування підприємств, так як належний рівень корпоративної безпеки підприємств є запорукою соціального та економічного розвитку держави.

Тому дисертаційну роботу Логвиненка Дениса Володимировича, присвячену питанням забезпечення корпоративної безпеки розвитку підприємства, можна вважати актуальною. Основні питання, які досліджувалися за наведеною темою, відображені в роботі повністю, відповідають її меті та завданням; це дозволяє стверджувати, що поставлені у дисертації завдання розв'язані в повному обсязі.

Дисертаційна робота має практичну спрямованість та пов'язана з науково-дослідними роботами, реалізованими згідно плану фундаментальних та

прикладних наукових розробок Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темами: «Формування стратегічного інструментарію безпеко-орієнтованого розвитку підприємства» (номер державної реєстрації 0123U102479); «Формування стратегічного потенціалу розвитку підприємств будівельної галузі на засадах соціальної відповідальності» (номер державної реєстрації 0123U104955).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Обґрунтованість наукових положень, висновків і практичних рекомендацій дисертаційної роботи Логвиненка Дениса Володимировича забезпечена тим, що вони отримані на підставі системного дослідження й аналізу провідних концепцій та сучасних підходів до визначення сутності стійкого розвитку, механізму управління корпоративною безпекою. Значна частина дослідження ґрунтується на творчому опрацюванні, узагальненні й осмисленні теоретико-методологічних та практичних положень стійкого розвитку, безпеко-орієнтованого управління, корпоративного управління, формування відповідних механізмів, на основі ґрунтованого опрацювання широкого кола наукових публікацій та нормативно-правових актів України із зазначеної проблематики.

Дисертація Логвиненка Дениса Володимировича відрізняється з-поміж інших робіт, присвячених цій проблемі тим, що містить практичні рекомендації вирішення завдань, які постали перед промисловими підприємствами у забезпеченні їх корпоративної безпеки в умовах військових дій, що ведуться на території України, наростання інноваційних змін в інституційному та конкурентному середовищі. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи базуються на системному та когнітивному підходах до аналізу об'єкта дослідження. Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень, отриманих результатів, висновків та сформованих рекомендацій підтверджується використанням автором:

загальнонаукових методів дослідження – індуктивний і дедуктивний – для виділення ключових понять, що створюють предметну область управління

корпоративною безпекою, аналізу і синтезу – для узагальнення теоретичних положень та розроблення методичного підходу до формування механізму управління корпоративною безпекою; методи емпіричного дослідження - спостереження, порівняння, аналізу особливостей корпоративного розвитку підприємств та їх корпоративної безпеки (стор. 30-45, 46-60, 66-82);

спеціальних методів та прийомів дослідження - стратегічного аналізу актуальних форм та стратегій корпоративного розвитку промислових підприємств (стор.145-154); економіко-математичні методи, зокрема, метод факторного аналізу – для виявлення факторів та оцінювання впливу економічної безпеки на корпоративну безпеку підприємств (119-123, 139-144, 173-175); канонічного аналізу для моделювання причинно-наслідкової взаємозалежності факторів корпоративної безпеки підприємств (стор.178-180); прийоми та методи фінансово-економічного аналізу – для розрахунку критеріїв та показників економічної безпеки підприємств; експертні методи для оцінювання рівня корпоративної безпеки за показниками економічної, соціальної, екологічної безпеки та якості корпоративного управління (стор.191-200);

проведенням у роботі ґрунтовним аналізом фундаментальних праць вітчизняних і зарубіжних вчених у сфері корпоративної та економічної безпеки розвитку суб'єктів господарювання;

апробацією основних положень та результатів дослідження на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях і семінарах: «Сучасні проблеми моделювання соціально-економічних систем» (Харків, 6 – 7 квітня 2023 р.), «Економіка країни і регіонів в умовах воєнного стану та аспекти повоєнного відновлення» (Одеса, 21 квітня 2023 р.), «Особливості функціонування економіки в умовах кризи» (Черкаси, 30 січня 2024 р.), «Економічний розвиток та спадщини Семена Кузнеця» (Харків, 25 квітня, 2024 р.), Сучасні проблеми моделювання соціально-економічних систем (Харків, 22-23 квітня 2025 р.), «Економічний розвиток та спадщини Семена Кузнеця» (Харків, 16 жовтня, 2025 р.).

Дисертація за змістом, сутністю, структурою та оформленням повністю відповідає вимогам МОН України, містить: вступ, три розділи, висновки, список

використаних джерел, додатки. Обсяг основного тексту дисертації становить 195 сторінок (8,1 авт. арк.). Дана дисертаційна робота також характеризується логічною і завершеною структурою та послідовною побудовою, повною мірою висвітлює зміст визначених розділів.

Наукова новизна отримана в дисертаційній роботі

Найбільш важливими результатами дисертаційного дослідження, які винесені на захист і становлять наукову новизну є:

- концептуальні положення управління корпоративною безпекою, що обґрунтовані з позиції ресурсного, системного, інституціонального та стратегічного підходів (стор.56-62), концепцій «сталого розвитку», «корпоративної соціальної відповідальності», «якості корпоративного управління» (стор.35-41, 71-72) та принципів корпоративної та фінансово-економічної стійкості, ефективної функціональності, корпоративної та соціальної відповідальності та екологічності щодо забезпечення корпоративної безпеки в системі стратегічного управління розвитком (стор.61-63,73-82);

- понятійний апарат корпоративної безпеки за рахунок уточнення понять «корпоративний розвиток», «корпоративний інтерес», «культура інновації», «соціально-відповідальна інновація» (стор.30-32, 35-43, 47-50, 52-53, 73-74), що стало підставою для визначення процесу управління корпоративною безпекою як ланцюга «принцип-дія-результат» за рахунок стійкої реалізації стратегічних цілей через вирішення протиріч та ефективне використання фінансових, техніко-технологічних, інформаційних, організаційних та людських можливостей розвитку підприємства;

- стратегічний інструментарій механізму управління корпоративною безпекою, змістовне наповнення якого складають інформаційно-аналітичні інструменти (стор.171) та організаційні заходи (186-187), що згруповано відповідно до цілей розвитку, стратегічних і поточних завдань управління корпоративною безпекою, що інтегровані в систему управління безпеко-орієнтованим розвитком підприємства за рахунок узгодження між цілями та

інтересами груп стратегічного впливу на прийняття управлінських рішень (стор.178-179);

- методичне забезпечення аналізу корпоративної безпеки розвитку підприємств, що розроблено шляхом формування комплексу показників, визначення послідовності процедур, вибору та застосування методів аналізу, інтерпретації результатів, що дозволило виявити спільні критерії-ознаки високого рівня корпоративної безпеки в процесах стійкого розвитку ТНК-лідерів, причинно-наслідкові взаємозалежності між економічною та корпоративною безпекою та стратегічні орієнтири формування корпоративної стійкості вітчизняних підприємств (стор. 125-127, 138, 186-187);

- методичний підхід до оцінювання рівня корпоративної стійкості підприємства, що подано як послідовний процес за етапами визначення завдань формування системи показників за параметрами стратегічної конфігурації об'єктів загроз (стор. 191-194), що дозволило побудувати профіль захисту реалізації стратегії розвитку за критерієм корпоративної стійкості.

Теоретичне значення отриманих результатів полягає в розвитку існуючих концептуальних положень та розробці теоретико-методичних засад, обґрунтуванні пріоритетів та завдань з формування механізму управління корпоративною безпекою розвитку підприємств.

Практична цінність дисертаційного дослідження полягає у широких можливостях використання розроблених теоретико-методичних положень, інформаційно-аналітичних і організаційних інструментів у формуванні цілісного підходу до забезпечення корпоративної безпеки розвитку підприємств. Результати цього дослідження слугуватимуть науково-теоретичним підґрунтям подальшого розвитку і удосконалення теоретичних підходів, практичних рекомендацій до проблематики управління корпоративною безпекою.

Достовірність результатів, аналіз публікацій та повнота відображення результатів в публікаціях

Наукові положення, висновки й рекомендації, що сформульовані в дисертації є достовірними. Достовірність забезпечено використанням значного

обсягу матеріалів офіційної статистики України. Основні результати дослідження автора:

достатньо повно викладені в 11 наукових працях, серед яких 5 статей у наукових фахових виданнях України;

оприлюднені на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, семінарах (6 тез доповідей у матеріалах конференцій);

мають впровадження в діяльність промислових підприємств України (ТОВ «СПЕЦВУЗАВТОМАТИКА», ДП «ЕКВУД-БУД»);

використовується у навчальному процесі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця при викладанні навчальних дисциплін «Міжнародна безпека», «Кадрова безпека».

Кількість, обсяг та зміст друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

Академічна доброчесність

Аналіз дисертаційної роботи Логвиненка Дениса Володимировича засвідчує безумовне дотримання здобувачем принципів академічної доброчесності. Дисертація містить посилання на відповідні джерела інформації за кожним випадком їх використання, відповідає нормам законодавства про авторське право і суміжні права, надає достовірну й об'єктивну інформацію про результати власної наукової діяльності здобувача. Ознак плагіату, фальсифікації чи інших порушень академічної доброчесності не виявлено.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

У цілому позитивно оцінюючи одержані дисертантом результати, слід вказати на деякі дискусійні положення, що мають місце у дисертаційній роботі.

1. Одним з пріоритетних завдань корпоративної безпеки автор вважає необхідність врахування інтересів стейкхолдерів в питаннях цілевизначення підприємства (підрозділ 1.1, стор.37). Тому цікаво було б отримати формалізовану оцінку таких інтересів та ступінь їх узгодженості з цілями підприємства.

2. Виділяючи системний підхід у визначенні механізму управління корпоративною безпекою, автор недостатньо уваги приділяє суб'єктному аспекту дії такого механізму, а саме фахівцям з управління корпоративною безпекою та особам, що приймають найважливіші стратегічні рішення щодо розвитку підприємства. Адже рівень їх професіоналізму та компетентності визначає ефективність та якість управління корпоративною безпекою, доцільність управлінських рішень.

3. Автор достатньо уваги приділяє принципам корпоративної та соціальної відповідальності. Відомо, що нова Європейська директива про Корпоративний сталий розвиток (CSRD - Corporate Sustainability Report Directive) визначає звітування про сталий розвиток обов'язковим елементом контролю над діяльністю великих компаній й тому країни-члени ЄС повинні перенести ці вимоги в національне законодавство. Як в Україні впроваджуються ці принципи й як це впливає на корпоративну безпеку великих компаній?

4. Одним із найважливіших принципів корпоративної безпеки автор визначає «принцип достатності фінансово-економічних ресурсів» (стор.31), тим більш, в теоретичних здобутках, що стосуються економічної безпеки, рівні розподілені відповідно стійкості процесу розвитку підприємства. Необхідно було надати більш ґрунтовне пояснення щодо ідентифікації рівнів достатності, яке було б доречним при описанні та аналізі моделей факторів економічної безпеки досліджуваних підприємств (стор.139-143), а також при оцінюванні рівня корпоративної стійкості за критерієм економічної безпеки та фінансово-економічної стійкості (табл.3.11, стор.192).

Наведені зауваження не впливають на позитивну оцінку дисертації і потребують відповідних коментарів здобувача на захисті дисертації.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Логвиненка Дениса Володимировича є закінченою науковою працею, містить нові методичні та практичні результати проведених автором досліджень, які у сукупності дозволяють знайти вирішення науково-практичних завдань щодо подальшого розвитку теоретичних положень та

методичного забезпечення корпоративної безпеки й відповідає спеціальності 073 «Менеджмент».

Дисертація містить наукові положення, висновки та результати, які характеризуються науковою новизною, теоретичною і практичною цінністю. Публікації містять пункти наукової новизни дисертанта та відповідають темі дослідження.

Зауваження стосовно недоліків та дискусійних положень дисертації не впливають на позитивну оцінку роботи.

Вважаю, що подана до захисту дисертаційна робота Логвиненка Дениса Володимировича «Формування механізму управління корпоративною безпекою» відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ №44 від 12.10.2022 р., а її автор – Логвиненко Денис Володимирович – заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний рецензент

кандидат економічних наук, доцент
кафедри економіки підприємства та
організації бізнесу

Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця

Олена РЕВЕНКО

Підпис засвідчую:

Вчений секретар ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Оксана ПИСАРЧУК

